

AB „IGNITIS GAMYBA“ (TOLIAU – BENDROVĖ) PASTABOS IR PASIŪLYMAI VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS TARYBOS NUTARIMO „DĖL BALANSAVIMO PASLAUGŲ PIRKIMO–PARDAVIMO STANDARTINĖS SUTARTIES SĄLYGŲ“ PROJEKTUI (TOLIAU – NUTARIMO PROJEKTAS)

2020 m. lapkričio 17 d.

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
Balansavimo paslaugų pirkimo-pardavimo sutarties (toliau – Sutartis) priedas Nr. 1. „Balansavimo pajėgumų aukciono reglamentas“			
1	<p>2.2. BPT, turintis galiojantį parengties tvirtinimo protokolą, privalo pateikti PSO Balansavimo pajėgumo paslaugos pasiūlymus kiekvienai Aukciono prekybos periodo valandai visa prieinama rezervinės galios apimtimi, tačiau neviršyti PSO nustatytų Balansavimo pajėgumų apimčių. Pasiūlymo pateikimo formato techniniai reikalavimai yra skelbiami viešai PSO internetinėje svetainėje. Balansavimo pajėgumų pasiūlyme nurodoma ši informacija:</p>	<p>Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – VERT) praktikoje taiko „proporcinį“ antrinio aktyviosios galios rezervo sąnaudų kompensavimo modelį, kuriuo remiantis Bendrovei, kaip reguliuojamam rezervinės galios paslaugų teikėjui, šiuo metu nėra kompensuojamos visos būtinosios su šios paslaugos teikimu susijusios sąnaudos. Tokiu būdu Bendrovė šiuo metu neturi užtikrintumo, kad tuo atveju, jeigu bus užsakoma ne visa Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės (toliau – KHAE) įrenginio / įrenginių galia, Bendrovei bus pilnai kompensuotos visos su įrenginio / įrenginių, teikiančių antrinio aktyviosios galios rezervo paslaugas, išlaikymu susijusios būtinosios sąnaudos (nors apskaičiuojant šios paslaugos kainos viršutinę ribą potencialiai bus daroma prielaida, kad šią paslaugą Bendrovės įrenginiai teiks maksimalia apimtimi).</p> <p>Atitinkamai, Bendrovės vertinimu, yra racionalu pakeisti Sutarties sąlygas, numatant vieną iš dviejų galimų šią problemą sprendžiančių alternatyvų: i) rinkos dalyviai neturėtų pareigos teikti pajėgumo paslaugos pasiūlymų visa prieinama rezervinės galios apimtimi ir tokiu būdu galėtų pasirinkti, ar įmonei labiau apsimoka dalyvauti balansavimo pajėgumų, ar elektros energijos gamybos rinkoje; ii) rinkos dalyviai turėtų teisę teikti „viskas arba nieko“ (angl. „all or nothing“) tipo balansavimo pajėgumų pasiūlymus, kurie užtikrintų, jog PSO neužsakinės įrenginio/įrenginių galios ne pilnai apimtimi, jeigu jų likutinės galios panaudojimą kitoje veikloje riboja techninės ir ekonominės aplinkybės.</p> <p>Taip pat atkreipiame dėmesį, jog šiuo punktu nustatomas reikalavimas gali būti nesuderinamas su BPT turimų įrenginių techninėmis charakteristikomis, t. y. dėl disponuojamų įrenginių minimalios ir/ar maksimalios techniškai prieinamos galios BPT gali techniškai negalėti pateikti tiksliai tokios apimties balansavimo pajėgumų pasiūlymo, kokią siekia įsigyti PSO. Pvz.: PSO nusprendus kitai parai įsigyti balansavimo pajėgumus 100 MW/h apimčiai, o įrenginio technologiškai galimam pateikti minimaliam kiekiui esant 150 MW/h, BPT negalės pateikti pasiūlymo 100 MW/h paslaugos apimčiai, t. y. neviršyti PSO nustatytų Balansavimo pajėgumų apimčių.</p>	<p>2.2. BPT, turintis galiojantį parengties tvirtinimo protokolą, gali privalo pateikti PSO Balansavimo pajėgumo paslaugos pasiūlymus kiekvienai Aukciono prekybos periodo valandai, jei yra galimybė įvykdyti 4.3. punkto reikalavimus, nepertraukiamai teikti paslaugą 12 val. visa prieinama rezervinės galios apimtimi, tačiau neviršyti PSO nustatytų Balansavimo pajėgumų apimčių. Pasiūlymo pateikimo formato techniniai reikalavimai yra skelbiami viešai PSO internetinėje svetainėje. Balansavimo pajėgumų pasiūlyme nurodoma ši informacija:</p>

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
2.	<p>2.2.4. Balansavimo pajėgumo paslaugos kaina EUR/MW per val. (eurai už megavatą per valandą) 0,01 EUR/MW (vieno euro cento už megavatvalandę) tikslumu. Balansavimo pajėgumų paslaugos kaina negali viršyti Tarybos nustatytos viršutinės kainos ribos antrinio avarinio rezervo užtikrinimui, kurį PSO skelbia viešai savo interneto svetainėje.</p>	<p>2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos 6 straipsnio 1 ir 8 dalyse įtvirtinta, jog balansavimo pajėgumo pirkimas turi būti grindžiamas rinka ir organizuojamas taip, kad būtų veiksmingai užtikrintas rinkos dalyvių nediskriminavimas. Balansavimo pajėgumų reglamento 2.2.4 punkto nuostata akivaizdžiai pažeidžia šias minėto reglamento nuostatas, nes visų rinkos dalyvių siūloma kaina bus apribota reguliuojamam paslaugų teikėjui nustatoma kainos viršutine riba.</p> <p>Tokiu būdu rinkos dalyviai negalės veiksmingai konkuruoti tarpusavyje ir vieni dalyviai bus diskriminuojami kitų dalyvių atžvilgiu, nes skirtingų dalyvių balansavimo pajėgumų paslaugų teikimo kaštai skiriasi.</p> <p>Papildomai, Balansavimo pajėgumų reglamento 2.2 punktas nurodo, kad „BPT, turintis galiojantį parengties tvirtinimo protokolą, privalo pateikti PSO Balansavimo pajėgumo paslaugos pasiūlymus kiekvienai Aukciono prekybos periodo valandai visa prieinama rezervinės galios apimtimi, tačiau neviršyti PSO nustatytų Balansavimo pajėgumų apimčių. <...>“.</p> <p>Bendrovės vertinimu, esamos Balansavimo pajėgumų reglamento nuostatos riboja rinkos dalyvių ekonomines laisves, nes rinkos dalyviai ne tik privalės teikti balansavimo pajėgumų pasiūlymus, bet ir turės teikti šiuos pasiūlymus kaina, neviršijančia kainos viršutinės ribos, nustatytos KHAE. Bendrovės vertinimu, visiškai nepagrįsta tikėtis, kad visų potencialių rinkos dalyvių ribiniai paslaugos teikimo kaštai yra mažesni nei KHAE, todėl šiomis nuostatomis rinkos dalyviai gali būti priversti privalomai paslaugas teikti nuostolingai.</p> <p>Be to, reguliuojamas rinkos dalyvis negali viršyti VERT nustatytos kainos viršutinės ribos nepriklausomai nuo to, ar tokia nuostata yra sutartyje.</p> <p>Bendrovės vertinimu, turėtų būti paliktas ne daugiau nei vienas apribojimas, t. y. jeigu pasiūlymus teikti privaloma, tuomet kiti rinkos dalyviai, kurie nėra reguliuojami, negali būti įpareigoti teikti paslaugas už KHAE nustatytą kainos viršutinę ribą. Jeigu Sutartyje planuojama palikti nuostatą dėl kainos viršutinės ribos, tuomet turi būti atsisakyta privalomumo tokių pasiūlymų teikimui.</p>	<p>2.2.4. Balansavimo pajėgumo paslaugos kaina EUR/MW per val. (eurai už megavatą per valandą) 0,01 EUR/MW (vieno euro cento už megavatvalandę) tikslumu. Balansavimo pajėgumų paslaugos kaina negali viršyti Tarybos nustatytos viršutinės kainos ribos antrinio avarinio rezervo užtikrinimui, kurį PSO skelbia viešai savo interneto svetainėje.</p>
3.	<p>4.3. BPT privalo užtikrinti rezervinę galią bei energiją kiekvienai valandai, kaip tai nurodyta Užsakyme, bet ne ilgesniam nei 12 val. nepertraukiamam aktyvavimo periodui. BPT, kuris Balansavimo pajėgumų paslaugų teikimui naudoja įrenginius, turinčius techninius apribojimus</p>	<p>1. Sutartyje nurodyti priedai, kurie yra neatskiriama Sutarties dalis, tarp kurių ir priedas Nr. 4. Pažymėtina, jog šis priedas PSO nebuvo pateiktas viešajai konsultacijai, taip pat šio priedo nėra ir prie Nutarimo projektu ketinamų tvirtinti Sutarties standartinių sąlygų. Atsižvelgiant į tai, laikytina, jog Sutartis nėra iki galo parengta, kadangi nėra vieno iš būtinų priedų, ir todėl negali būti tvirtinama.</p> <p>2. Jeigu PSO aktyvuoja BPT 12 valandų laikotarpiui, pasibaigus šiam laikotarpiui, BPT, kurio pajėgumai turi techninius apribojimus nepertraukiamai elektros energijos</p>	<p>Prašome viešajai konsultacijai pateikti Sutarties priedo Nr. 4 projektą.</p>

Eil. Nr.	Teisės akto nuostata	Bendrovės komentaras	Siūlomas pakeitimas
	nepertraukiamai elektros energijos gamybai, detalios Balansavimo pajėgumų paslaugos užtikrinimo įgyvendinimo sąlygos nepertraukiamam 12 val. aktyvavimui nustatomos Sutarties priede Nr. 4.	gamybai, neturės galimybės patiekti balansavimo energiją pakartotiniam aktyvavimui tą pačią parą, todėl tuo pačiu turi būti numatoma ir sąlyga, jog bendra aktyvavimo trukmė per parą negali viršyti 12 valandų. Nesant šio apribojimo, BPT galės teikti pasiūlymus ne visai parai, o tik laikotarpiui, neviršijančiam techninių apribojimų.	